

**Черкаський інститут пожежної безпеки
імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України
Національний університет цивільного захисту України (м. Харків)
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Національна академія внутрішніх справ (м. Київ)
Національна академія державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького (м. Хмельницький)
Одеський державний університет внутрішніх справ
Черкаська медична академія
Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки
життєдіяльності Черкаської області**

***Організаційно-управлінське та
економіко-правове забезпечення
діяльності Єдиної державної системи
цивільного захисту (ЄДСЦЗ)***

***МАТЕРІАЛИ
ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції***

29 березня 2024 року

м. Черкаси

УДК 365.13:658

О-64

*Рекомендовано до друку вченою радою
факультету цивільного захисту
Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України
(протокол № 7 від 11 березня 2024 р.)*

*Дозволяється публікація матеріалів збірника у відкритому
доступі комісією з питань роботи із службовою інформацією
в Черкаському інституті пожежної безпеки
імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України
(протокол № 1 від 20 березня 2024 р.)*

О-64 Організаційно-управлінське та економіко-правове забезпечення діяльності Єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДСЦЗ): Матеріали ІХ Всеукр. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 29 берез. 2024 р. – К. : 7БЦ, 2024. – 400 с.

ISBN 978-617-549-336-6

У публікаціях досліджуються: нормативно-правове регулювання діяльності суб'єктів ЄДСЦЗ; організаційно-управлінські аспекти забезпечення діяльності ЄДСЦЗ; соціально-економічне забезпечення діяльності ЄДСЦЗ; проблеми соціальної реабілітації та медичного забезпечення в сучасних умовах; організаційно-правові основи антитерористичної безпеки держави; проблеми професійної мовної комунікації; організаційні та інженерно-технічні заходи ЦЗ.

УДК 365.13:658

ISBN 978-617-549-336-6

© Авторські тексти, 2024

До складу сил цивільного захисту ланки територіальної громади територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ входять:

- комунальні, об'єктові аварійно-рятувальні служби та аварійно-рятувальні служби громадських організацій;
- об'єктові та територіальні формування цивільного захисту;
- територіальні та об'єктові спеціалізовані служби цивільного захисту;
- добровільні формування цивільного захисту.

Облік сил цивільного захисту здійснюється, як правило, структурним підрозділом з цивільного захисту районного управління ГУ ДСНС України в області.

Для організації діяльності ланки територіальної підсистеми ЄДСЦЗ розпорядженням голови громади затверджується план основних заходів цивільного захисту територіальної громади на відповідний рік.

Для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій структурним підрозділом з питань надзвичайних ситуацій разом із іншими структурними підрозділами виконавчого комітету, а також суб'єктами господарювання із чисельністю працюючого персоналу більш як 50 осіб розробляються плани реагування на надзвичайні ситуації.

Враховуючи вище викладене, а також здійснивши аналіз документації декількох об'єднаних територіальних громад, можливо здійснити висновок про наступні спроможності ланки територіальної громади територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ:

- здійснення заходів щодо моніторингу і прогнозування надзвичайних ситуацій;
- здійснення організаційних заходів щодо оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій;
- реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків, координація та організація робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, залучення сил та засобів ланки територіальної громади;
- взаємного надання допомоги транспортними, інженерними, матеріальними, технічними та іншими засобами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 34–35. – Ст. 458.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту».
3. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р. № 290/97-ВР // ВВР України. – 1997. – Ст. 170.

ПРОЄКТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ТА ЗМІНАМИ В ПРОЦЕСАХ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Г. МАТУСЕВИЧ

*Науковий керівник – Д. КОБИЛКІН, кандидат технічних наук
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності*

Управління проєктами – це професійна творча діяльність з керівництва людськими та матеріальними ресурсами шляхом застосування сучасних методів, засобів та мистецтва управління для успішного досягнення раніше визначених цілей за певних вимог до строків, бюджету та характеристики

очікуваних результатів проєктів, що здійснюються в ринкових умовах у соціальних системах.

Проєктне управління (англ. project management) поряд з іншими процесами, що є його складовими, також включає управління інтеграцією, термінами проєкту, вартістю, якістю, людськими ресурсами, комунікаціями, ризиками, а також управління змінами та відхиленнями, тобто забезпечує дотримання принципів комплексності та системності, надає можливість управляти проєктом різнобічно, багатогранно.

Загалом серед властивостей проєктів доречно виокремити такі:

- тимчасовість;
- унікальність результату;
- послідовна розробка.

Звернемо увагу на відмінності операційної діяльності промислового підприємства та проєкту. Серед відмінностей виокремлюють саме тимчасовість та унікальність проєкту, тоді як операційна діяльність характеризується тим, що повторюється та продовжується й надалі в часі. Різняться вони також результатом, оскільки після досягнення мети проєкт завершується, операційна ж діяльність продовжується, з'являються нові завдання, що мають виконуватись.

За статистикою, приблизно 70% – 80% реалізованих проєктів є неуспішними. Чим це може бути викликано? Факторів, які впливають на проєкт та його результати, досить багато. Вони залежать від технічної та культурної сторони проєкту, від замовника, керівника і від команди проєкту.

Успіх проєкту – досягнення цілей проєкту при дотриманні встановлених обмежень на його довготривалість й строки завершення, вартість і бюджет проєкту, якість виконаних робіт і специфікацій вимог до результатів. Успіх проєкту, зазвичай, означає отримання всіма зацікавленими сторонами результатів, що виправдовують їхні очікування, що традиційно формулюються у вигляді цілей і вимог. Якщо такі цілі та вимоги сформульовані, критеріями успішності проєкту можуть виступати кількісні показники, що відображають ступінь досягнення цілей проєкту або виконання певних вимог.

Згідно з методологією управління проєктами, можна виділити такі критерії успішності проєкту:

1. Завершення проєкту у встановлені терміни.
2. Відповідність якості продукту проєкту визначеному рівню якості у проєктній документації.
3. Витрати фінансових ресурсів на проєкт не перевищили встановлених планом проєкту витрат.
4. Задоволення результатами проєкту всіма залученими до нього сторонами.

Останній критерій буде специфічним для кожного проєкту. Для оцінки його повинні бути визначені параметри відповідності результатів (продуктів) проєкту для кожного проєкту.

Ризик – невизначена подія або кілька подій, які, якщо відбудуться, вплинуть на досягнення цілей. Ризик вимірюється поєднанням імовірності наступу загрози/можливості та розміру їх впливу на цілі.

Управління ризиками – процес аналізу ризиків для їх ідентифікації, класифікації та визначення кількісних показників, а також управління протиризиковими заходами для пом'якшення негативного впливу можливих видів ризику. Управління зокрема у ризиках є безперервним процесом, який має місце на всіх фазах життєвого циклу проєкту, від народження ідеї до його завершення. Досвід, отриманий після закриття проєкту, є важливим внеском в успіх майбутніх проєктів.

У процесі наукових досліджень проблеми управління відхиленнями у проєктах найчастіше використовується системний підхід. Системний підхід характеризується максимально повним, систематизованим поглядом на проєкт або програму. Інструменти і методи визначення мети й досягнення цілей у системному підході не розвинені. Цей підхід дає змогу розглянути проєкт як множину взаємопов'язаних елементів – систему, яка живе у динамічно змінюваному оточенні. Оточення змінюється як під впливом проєкту, так і незалежно від нього. На цьому рівні важливими є питання народження проєкту та його взаємодії з зовнішнім середовищем.

Реалізація системного підходу під час управління проєктом чи програмою передбачає виконання таких процесів:

- оцінка структури проєкту як цілісної системи, що формує результат;
- пошук послідовних ланцюгів випадкових чинників, що є джерелами проблем у проєкті;
- визначення взаємозв'язків між елементами системи (проєкту);
- пошук головних механізмів впливу на проєкт;
- аналіз впливу того чи іншого блоку елементів на решту частин системи (проєкту) як у короткостроковій, так і у довгостроковій перспективі;
- недопущення переносу проблем в інші частини системи;
- виявлення основних джерел опору з метою подолання труднощів, пов'язаних з ними, і нарощування рушійних сил.

У контексті проєкту чи програми використовують три методи, що реалізують системний підхід.

Системний аналіз – аналітичний процес, мета якого – дослідити запропоновану систему і визначити, які дії повинні бути виконані, які вимоги необхідно задовольнити, яким чином реалізувати проєкт, щоб забезпечити найкращий вибір із численних альтернатив.

Системний інжиніринг – інтеграційний інженерний процес, що дає змогу визначити та описати місію проєкту, ідентифікувати елементи оточення, обрати його навколишнє середовище, апаратні та програмні засоби, після чого проаналізувати й оцінити роботу системи та внести до неї необхідні структурні та функціональні зміни.

Управління системою (системний менеджмент) – процес управління системою на основі організаційної стратегії, місії, бюджету, графіка реалізації, використання ресурсів, а також специфічних цілей, значна частина яких відноситься до сфери управління проєктами і програмами. Управління системою – ширше поняття, ніж управління проєктом.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабак І. М. Метод аналізу проєктів з урахуванням причинно-наслідкових зв'язків факторів ризику: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук: спец. 05.13.22 «Управління проєктами та програмами» / Бабак Ірина Миколаївна – Харків, 2008. – 19 с.

2. Бондарєва Т. І. Структурні моделі та методи оцінки ризиків при плануванні проєкту : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук: спец. 05.13.22 «Управління проєктами та програмами» / Бондарєва Тетяна Іванівна. – Харків, 2006. – 20 с.

3. Бушуєв С. Д. Синдром управління проєктами [Текст] / Бушуєв С. Д., Харитонов Д. А., Рогозина В. Б. // Управління розвитком складних систем – К. : КНУБА, 2012. – №9.

4. Павук І.В., Кобилкін Д.С. Intelligent project-oriented risk management at critical infrastructure objects. Міжнародна науково-практична конференція «Інтелектуальні інформаційні системи в управлінні проєктами та програмами», Коблево, 12–15 вересня 2023 р. Збірник праць. Харків: ХНУРЕ, 2023. С. 36–37.

<i>А. КЛИМЕНКО, Кирило ПАСИНЧУК</i> ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	168
<i>А. КЛИМЕНКО, Кирило ПАСИНЧУК</i> ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ	171
<i>Наталія КЛИМЕНКО, Сергій ІЛЬІН</i> ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДОКУМЕНТУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ, ЩО РОЗРОБЛЯЮТЬСЯ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ СФД	173
<i>Руслан КЛОЧОК, Олеся МІНЕНКО</i> ДСНС УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ТА ОБ'ЄКТ РЕФОРМУВАННЯ	175
<i>М. КОВТУН, Юрій ГОРБАЧЕНКО</i> ЗАСТОСУВАННЯ РИЗИК-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ У ПИТАННЯХ БЕЗПЕКИ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ПІДСИСТЕМИ ЄДСЦЗ	177
<i>А. КОРНІЙЧУК, Юрій ГОРБАЧЕНКО</i> МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКІВ ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ТА ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ ВІД ЇХ ВПЛИВУ	179
<i>М. КОРОЛЬЧУК, Юрій ГОРБАЧЕНКО</i> ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ СИЛАМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ПІДСИСТЕМИ ЄДСЦЗ У РАЗІ ВИНИКНЕННЯ НС	181
<i>О. КОТИЧЕНКО, Сергій ЦВІРКУН</i> ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МОНИТОРИНГУ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ПРИРОДНОГО ХАРАКТЕРУ В УМОВАХ НЕСТАЧІ ГІДРОЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ	182
<i>О. ЛЕВЧЕНКО, Юрій ГОРБАЧЕНКО</i> УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В РЕГУЛЮВАННІ ТЕХНОГЕННОЇ ТА ПРИРОДНОЇ БЕЗПЕКИ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ПІДСИСТЕМИ ЄДСЦЗ	184
<i>С. ЛЕЛЮХ, Сергій ТАРАСОВ</i> ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ	185
<i>А. ЛЕСЕЧКО, Ю. ТАРАНЕНКО, О. ЗЕМЛЯНСЬКИЙ</i> АНАЛІЗ СПРОМОЖНОСТЕЙ ЛАНКИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ПІДСИСТЕМИ ЄДИНОЇ ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	187
<i>Г. МАТУСЕВИЧ, Д. КОБИЛКІН</i> ПРОЄКТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ТА ЗМІНАМИ В ПРОЦЕСАХ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ	189
<i>А. МИХАЙЛОВА</i> ДО ПИТАННЯ РОЗРОБЛЕННЯ КАТАЛОГУ СПРОМОЖНОСТЕЙ ЄДИНОЇ ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	192
<i>В. МОГИЛЬНИЙ, Сергій ЦВІРКУН</i> УДОСКОНАЛЕННЯ МОНИТОРИНГУ РІВНЯ РАДІАЦІЇ НАВКОЛО ЧАЕС	193
<i>Микола ПЕЛИПЕНКО</i> ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ГРОМАДЯНСЬКИМ СУСПІЛЬСТВОМ	194
<i>А. РИМАРИШИНА, С. ГАНАБА</i> ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЄДИНОЇ ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	196
<i>С. РУДИЙ, Юрій ГОРБАЧЕНКО</i> ФУНКЦІОНУВАННЯ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ПІДСИСТЕМИ ЄДСЦЗ У РАЗІ ВИНИКНЕННЯ АВАРІЇ У СИСТЕМАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ПИТНОЮ ВОДОЮ	199

Наукове видання

**Організаційно-управлінське
та економіко-правове забезпечення діяльності
Єдиної державної системи цивільного захисту
(ЄДСЦЗ)**

МАТЕРІАЛИ

***IX Всеукраїнської науково-практичної конференції
29 березня 2024 року***

Технічні редактори:

ЯУЖЕВА Олена Олександрівна, ПОДЛЕСНА Валентина Іванівна

*Редколегія може не поділяти поглядів авторів.
За зміст вміщених у збірнику матеріалів
персональну відповідальність несуть автори.*

Підп. до друку 25.03.2024. Формат 60 × 84 1/8.
Гарнітура Cambria. Обл.-вид. арк. 28,13. Ум. друк. арк. 50.
Вид. № 01-23. Наклад 50 прим. Замовлення № 3.

Видавець ТОВ «7БЦ»

03087, м. Київ, вул. Олекси Тихого, 84

e-mail: 7bc@ukr.net, тел: (044) 592-00-80

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №5329 від 11.04.2017

Друк

Черкаський інститут пожежної безпеки
імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України
м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8